

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) เพื่อศึกษาพฤติกรรมแสวงหาบริการสุขภาพ ของชนเผ่าปกากะญอที่ป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูง อำเภอถ้ำกลาย-วัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 15 - 30 มิถุนายน 2553 โดยมีรายละเอียดวิธีดำเนินการศึกษาดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้ป่วยความดันโลหิตสูงชนเผ่าปกากะญอที่มาเข้ารับการรักษาในคลินิกโรคความดันโลหิตสูง โรงพยาบาลวัดจันทร์เฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอถ้ำกลายวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีจำนวน 140 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆ ให้ครอบคลุมเนื้อหาตามแนววัตถุประสงค์ ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย จำนวนทั้งหมด 11 ข้อ ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว สิทธิในการรักษาพยาบาล รายได้เฉลี่ยของครอบครัว ความเพียงพอของรายได้ครอบครัว ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับประวัติการเจ็บป่วยของผู้ป่วยและครอบครัว มีจำนวนทั้งหมด 9 ข้อ เพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับ การรับรู้ตามการวินิจฉัยของแพทย์ ระยะเวลาที่ได้รับการวินิจฉัยจากบุคลากรทางการแพทย์ว่าป่วยเป็น โรคความดันโลหิตสูง ระยะเวลาที่เข้ารับการรักษาโรคความดันโลหิตสูงโดยบุคลากรทางการแพทย์ ระยะเวลาที่รับประทานยารักษาโรคความดันโลหิตสูงอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน การควบคุมระดับความดันโลหิต วิธีตรวจพบโรคความดันโลหิตสูง บุคคล

ที่ตรวจพบโรคความดันโลหิตสูง การเจ็บป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูงของสมาชิกในครอบครัว และการเจ็บป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูงของญาติสายตรง

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพฤติกรรมและการแสวงหาบริการสุขภาพของชนเผ่าปกากะญอที่ป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูง จำนวน 40 ข้อ และคำถามเพิ่มเติมอีกจำนวน 15 ข้อ ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วย การให้ความหมายของอาการผิดปกติ การปรึกษา/ส่งต่อสามัญชน การเปลี่ยนบทบาท พฤติกรรมการรักษา และการประเมินผลการรักษา

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้นำแบบสัมภาษณ์ พฤติกรรมแสวงหาบริการสุขภาพของชนเผ่าปกากะญอที่ป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูง ไปตรวจสอบ หาความตรงตาม เนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้าน สาธารณสุข จำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้าน สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จำนวน 2 ท่าน หลังจากผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดแล้ว ผู้ศึกษาได้นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม ให้มีความชัดเจนด้านเนื้อหา ความเหมาะสมด้านภาษา และการเรียงลำดับข้อความ ตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทุกคนอีกครั้งก่อนนำไปทดลองใช้ ผู้ศึกษานำแบบสัมภาษณ์ พฤติกรรมแสวงหาบริการสุขภาพของชนเผ่าปกากะญอที่ป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูง ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับชนเผ่าปกากะญอ ที่ป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูง ตำบลกองแขก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 15 คน ซึ่งมีลักษณะที่คล้ายกับลักษณะของกลุ่มประชากรที่ศึกษา เพื่อตรวจสอบความเข้าใจตรงกันในเนื้อหาของข้อคำถามแต่ละข้อ (Internal consistency) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มประชากรที่ศึกษา

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้นำโครงการค้นคว้าแบบอิสระเข้ารับการพิจารณาจาก คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย สาขาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้รับการรับรองว่าไม่เป็นอันตรายต่อกลุ่มตัวอย่างแล้ว จากนั้นผู้ศึกษาเข้าพบกลุ่มตัวอย่างแนะนำตัว อธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล โดยชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงสิทธิที่จะตอบรับ หรือปฏิเสธในการเข้าร่วมการศึกษานี้ กลุ่มตัวอย่างสามารถออกจากการศึกษาในระหว่างการดำเนินการได้โดยไม่เกิดผลเสียหายต่อกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลที่ได้จะเก็บเป็นความลับและเสนอผลการศึกษาออกมาเป็นภาพรวมเพื่อใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของ

การศึกษาเท่านั้น จึงดำเนินการให้ กลุ่มตัวอย่างบันทึก การให้คำยินยอมในเอกสารแสดงความยินยอมของกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นผู้ศึกษาจึงดำเนินการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1. ได้รับการอนุมัติหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงนายอำเภอภักดีพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ และผู้อำนวยการ โรงพยาบาลวัดจันทร์เฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอภักดีพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ ขั้นตอน และผลที่จะได้รับในการศึกษาครั้งนี้ โดยประสานงานกับผู้อำนวยการ โรงพยาบาลวัดจันทร์เฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา นายอำเภอภักดีพัฒนา และสาธารณสุขอำเภอภักดีพัฒนา เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกำหนดนัดวัน เวลา ที่จะเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ซึ่งเป็นชนเผ่าปกากะญอที่ได้ทำความเข้าใจในเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์แต่ละข้อแล้วเป็นล่ามในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยเข้าพบกลุ่มประชากรที่ศึกษา และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้กลุ่มประชากร พร้อมทั้งอธิบายการพิทักษ์สิทธิ์แก่กลุ่มตัวอย่าง ขั้นตอนในการสัมภาษณ์โดยละเอียดให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เพื่อความสะดวกในการเดินทางของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาได้กำหนดนัดหมายสถานที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ คลินิกโรคความดันโลหิตสูง โรงพยาบาลวัดจันทร์เฉลิมพระเกียรติฯ ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอภักดีพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ สถานีอนามัยบ้านห้วยบง ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอภักดีพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ สถานีอนามัยบ้านแม่ละอู ตำบลแจ่มหลวง อำเภอภักดีพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ และสถานีอนามัยบ้านแม่แค่น้อย ตำบลแม่แคด อำเภอภักดีพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ และในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแต่ละคนใช้เวลาประมาณ 25-30 นาที
4. ผู้ศึกษานำแบบสัมภาษณ์ที่จัดเก็บได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลเรียบร้อยแล้ว จึงทำการกำหนดรหัสแล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical package for the social sciences) Version 17 ในการประมวลผล โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วยและครอบครัว วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ประวัติการเจ็บป่วย วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. พฤติกรรมแสวงหาบริการสุขภาพ วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนา ความถี่ ร้อยละ